

**PLUNGĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS
VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURAS**

Juridinių asmenų registras. Kodas 302415311. J. Tumo-Vaižganto 93-2, LT-90143 Plungė.
Tel. (8 448) 52 034. El. p. vsbiuras@plunge.lt

**PLUNGĖS RAJONO MOKYKLINIO AMŽIAUS VAIKŲ
GYVENSENOS TYRIMO ANALIZĖ
2016 m.**

Plungė, 2017

Sveikata - tai visapusiška fizinė, dvasinė ir socialinė gerovė, o ne tik ligų ar negalios nebuvimas. Žmonių sveikatai įtakos turi gyvenmena, paveldimumas, socialinė ir fizinė aplinka bei medicina. Įvairiais moksliniais tyrimais įrodyta, kad net 50 proc. žmogaus sveikatos priklauso nuo jo *gyvensenos*. Sveika gyvenmena suprantama kaip žalingų įpročių atsisakymas, tinkama, racionali mityba, pakankamas fizinis aktyvumas, asmens higiena, sužalojimų profilaktika, lytinė ir reprodukcinė sveikata.

Mokyklinio amžiaus vaikai yra labiausiai pažeidžiama visuomenės dalis. Šiame amžiuje, paauglystėje, tęsiasi ir galutinai susiformuoja daugelis gyvenmenos įgūdžių. Elgsenos rizikos veiksnių paplitimas mokykliniame amžiuje – vienas svarbiausių rodiklių, atspindinčių jaunų žmonių sveikatos būklę. Vis dažniau mokyklinio amžiaus vaikams nustatomi lėtiniai neinfekciniai susirgimai, todėl, norint sustabdyti ir sumažinti susirgimų skaičių, siekiama sukurti efektyvią profilaktiką.

Mokinių gyvenmenos tyrimai padeda išsiaiškinti jaunų žmonių gyvenmenos principus, kuriais remiantis galima taikyti tinkamas ir pagrįstas profilaktines priemones sveikos gyvenmenos skatinimui ir sveikatos stiprinimui.

Mokyklinio amžiaus vaikų gyvenmenos rodiklių ataskaitoje pateikiami apibendrinti 2016 metais atlikto pirmojo visose Lietuvos savivaldybėse mokyklinio amžiaus 5, 7 ir 9 (pirmų gimnazijos) klasių mokinių gyvenmenos tyrimo rezultatai.

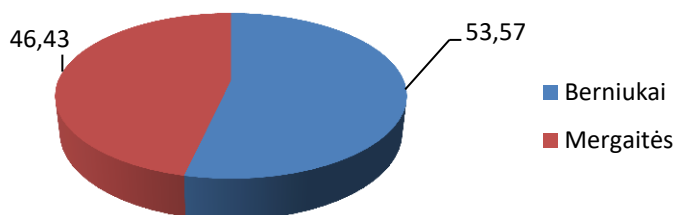
Tyrimas atskleidžia esamą mokyklinio amžiaus vaikų gyvenmenos situaciją Plungės rajono savivaldybėje bei suteikia galimybę palyginti gautus rezultatus su šalies rodikliu.

Ataskaitoje pateikiami duomenys apie respondentų skaičių savivaldybėje, jų sociodemografinės charakteristika, sveikatos vertinimą ir laimingumą, sveikatos elgseną, rizikingą elgesį.

TYRIMO REZULTATAI IR JŲ APTARIMAS

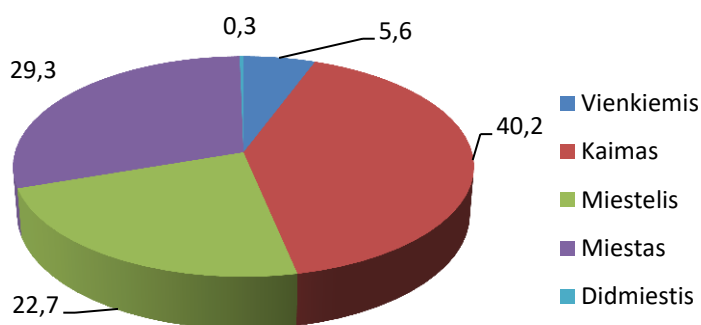
1. Demografiniai duomenys

Buvo išdalintos 876 anketos, iš jų 683 grįžo užpildytų (77,97 proc. visų išdalintų anketų), likusios 193 (22,03 proc.) anketų buvo neatsakytos arba sugadintos. Apklaustųjų mokinių pasiskirstymas pagal lytį buvo panašus: berniukų 360 (53,57 proc.), mergaičių - 312 (46,43 proc.).

1 pav. Respondentų pasiskirstymas pagal lytį (proc.)

Tyrimo dalyvavo 5 (33,3 proc.), 7 (32,2 proc.), 9 ir I gimnazijos (34,5 proc.) klasės mokiniai. Didžioji dalis tyrimo dalyvavusių vaikų nurodė, kad gyvena kaime (40,2 proc.). Mieste ir miestelyje gyveno daugiau nei pusė tyrimo dalyvavusių vaikų (2 pav.).

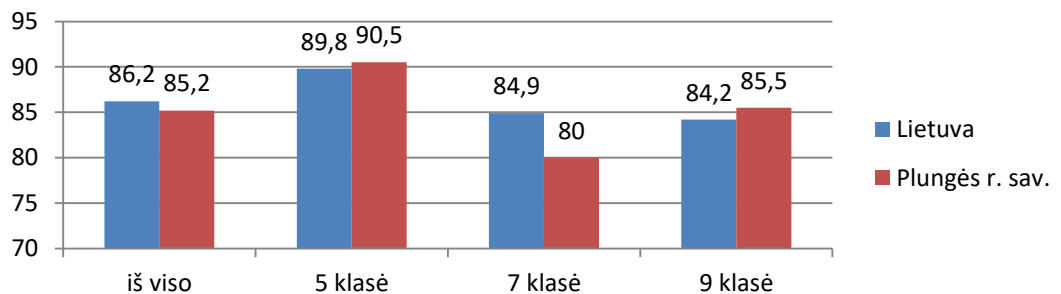

2 pav. Respondentų pasiskirstymas pagal gyvenamąją vietą (proc.)

Didžioji dalis tyrimo dalyvavusių vaikų nurodė, kad jų tautybė lietuvių ir pagrindinė lietuvių kalba.

2. Sveikatos vertinimas ir laimingumas

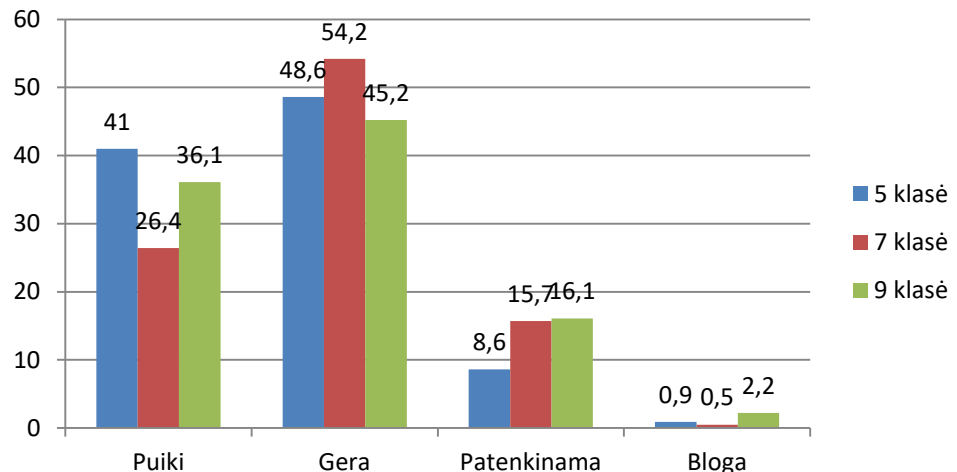
Į klausimą „apskritai, kaip tu jautiesi galvodamas apie savo dabartinį gyvenimą?“ didžioji dalis vaikų atsakė, kad jaučiasi pakankamai laimingi (52,3 proc.). 3 iš dešimties teigė esantys labai laimingi, tačiau kas septintas vaikas nesijaučia laimingu arba yra visiškai nelaimingas. Nelaimingesnės dažniau jautėsi mergaitės, nei berniukai ir viensėdyje bei mieste gyvenantys vaikai (18,4 ir 18,5 proc.). Labai laimingi arba pakankamai laimingi galvodami apie dabartinį savo gyvenimą jaučiasi kas devintas penktokas ir kas aštuntas septintokas ir devintokas (3 pav.).

3 pav. Mokyklinio amžiaus vaikai, kurie jaučiasi labai laimingi arba pakankamai laimingi galvodami apie savo dabartinį gyvenimą Lietuvoje ir Plungės r. sav. (proc.)

Labai laimingi arba pakankamai laimingais jaučiasi 85,6 proc. vaikų, kurie gyvena su abejais tėvais. Nesijaučia laimingi arba yra visiškai nelaimingi 16,2 proc. vaikų, kurie gyvena su seneliais ar kitais asmenimis.

Į klausimą „kaip apibūdintum savo sveikatą?“ 8 iš dešimties vaikų įvertino, kaip puikiai ir gerą. Kad jų sveikata patenkinama ar bloga nurodė 14,8 proc. Plungės rajono savivaldybės bendrojo lavinimo mokyklose besimokančių vaikų. Geriau savo sveikatą vertina mergaitės, nei berniukai (85 ir 82,3 proc.). Patenkinama ar bloga savo sveikatą dažniau įvardija viensėdžiuose (vienkiemiuose) gyvenantys vaikai (18,4 proc.). Dažniau nei kas šeštas devintokas savo sveikatą įvardijo kaip patenkintą ar blogą (4 pav.). Daugiausia savo sveikatą vertinusių puikiai ir gerai buvo Neringos savivaldybėje.

4 pav. Vaikų sveikatos įsivertinimas pagal klases (proc.)

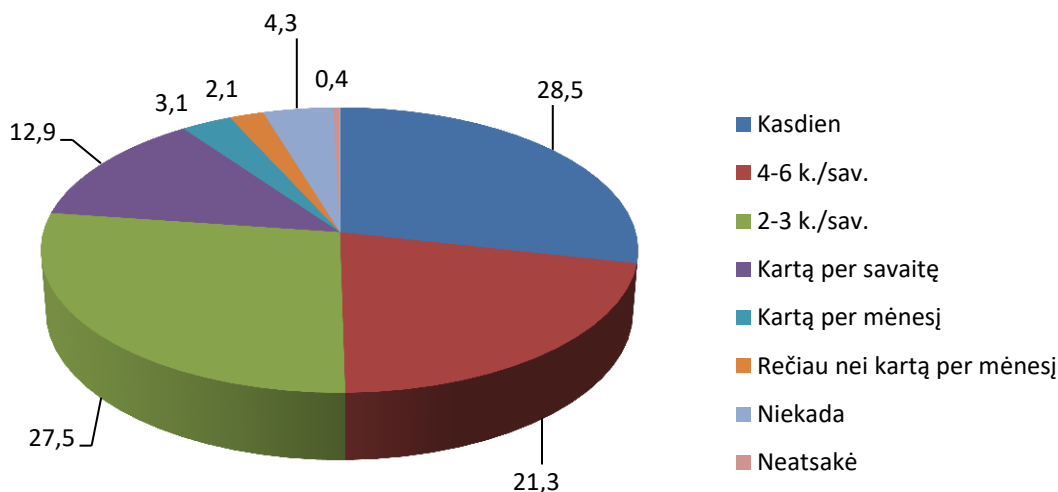
3. Sveikatos elgsena

3.1. Fizinis aktyvumas ir laisvalaikis

Reguliarus fizinis aktyvumas (FA) neabejotinai naudingas sveikatai bet kuriame amžiuje. Vaikų FA turi teigiamą trumpalaikį ir ilgalaikį poveikį jų fizinei ir psichikos sveikatai, jis taip pat gali padėti pagerinti mokslo pasiekimus, moksleivių elgesį pamokų metu, sukonzentruoti dėmesį, susikaupti. Be to, naujausių tyrimų duomenimis, fiziškai aktyvūs žmonės yra laimingesni negu fiziškai neaktyvūs. Išugdytas įprotis būti fiziškai aktyviam vaikystėje gali išlikti ir suaugus.

Vaikų ir jaunimo populiacijoje fizinis aktyvumas apima aktyvius žaidimus, mankštą, aktyvų poilsį, fizinį lavinimą, ėjimą, fizinį darbą namuose. Pasaulio sveikatos organizacija (PSO) rekomenduoja vaikams kasdien bent 60 minučių užsiimti vidutinio intensyvumo ar intensyvia fizine veikla, kuri jiems patiktų bei būtų saugi. Tačiau Lietuvoje, tiek ir kitose šalyse vaikų FA yra nepakankamas. Atsižvelgiant į hipodinamijos pasekmes – antsvorį, nutukimą, kurios savo ruožtu turi įtakos įvairių socialinių, psichologinių bei sveikatos problemų atsiradimui, taip pat į kardiometabolinės rizikos veiksnių padidėjimą, o ilgai – ir į ankstyvojo mirtingumo rizikos padidėjimą, būtina imtis veiksmų ir užtikrinti šios visuomenės grupės atstovų sveiką augimą ir vystymąsi.

Atlikus vaikų gyvenimo tyrimą nustatyta, kad ne pamokų metu, laisvalaikiu, mankština ir sportuoja taip, kad suprakaituotų ir padažnėtų kvėpavimas daugiau kaip pusė tyrime dalyvavusių vaikų (55 proc.). 28,5 proc. mankština ir sportuoja kasdien, 27,5 proc. 2-3 kartus per savaitę (5 pav.).

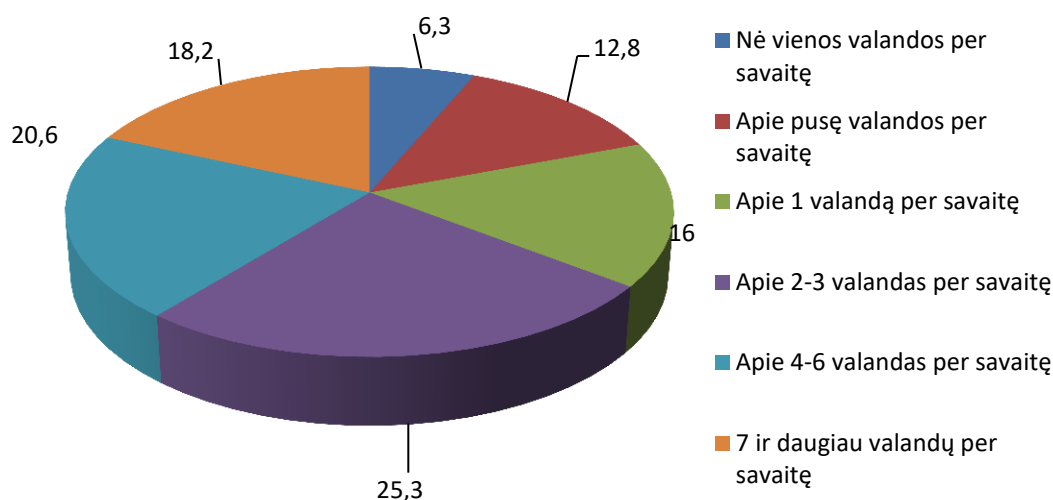

5 pav. Respondentai, ne pamokų metu sportuojantys ir besimankštinantys (proc.)

Dažniau ne pamokų metu, laisvalaikiu fiziškai aktyvesni būna berniukai nei mergaitės. 4-7 kartus per savaitę fizine veikla užsiima 6 iš dešimties berniukai ir 4 iš dešimties mergaitės. Vieną kartą per savaitę fiziškai aktyvūs būna 9,4 proc. berniukų ir 16,3 proc. mergaičių.

Apie pusę 5, 7, 9 (I gimnazijos) klasėse besimokančių mokinių nurodė esantys fiziškai aktyvūs ne pamokų metu ar laisvalaikiu (atitinkamai 50,2, 49,1 ir 50,6 proc.). Tačiau kas ketvirtas septintokas nurodė sportuojantis ar besimankštinantis kartą per savaitę ar dar rečiau (25,6 proc.).

Įvertinant kiek dienų vaikas laisvalaikiu, ne pamokų metu būna fiziškai aktyvus svarbu žinoti ir kiek laiko jis skiria judėjimui. Į klausimą kiek valandų per savaitę ne pamokų metu mankštiniesi ir sportuoji taip, kad suprakaituotum, padažnėtų kvėpavimas, dažniausias atsakymas – apie 2-3 valandas per savaitę, tiek fiziškai aktyvūs būna ketvirtadalis Plungės rajone gyvenančių vaikų. 4 iš dešimties vaikai fiziniam aktyvumui skiria 4 ir daugiau valandų per savaitę. Svarbu fiziškai aktyviam per dieną būti bent 60 minučių, tokių vaikų buvo kas šeštas. Lyginant su vaikų gyvenamosios tyrimu atliktu šalyje, nustatyta, kad Plungės rajono savivaldybės mokyklinio amžiaus vaikų, kurie kasdien, ne pamokų metu, sportuoja apie 60 min. ir ilgiau buvo penktadaliu daugiau nei šalyje (6 pav.).

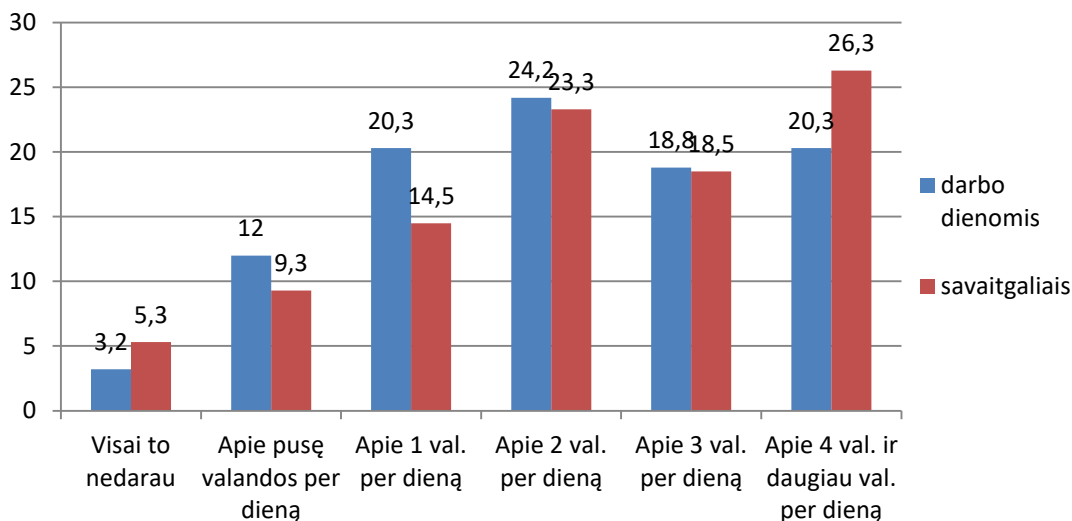
6 pav. Laikas, kurį vaikai skiria mankštai ir sportui ne pamokų, laisvalaikio metu (proc.)

Fiziniam aktyvumui, mankštai ir sportui, ne pamokų metu ir laisvalaikiu daugiau laiko skiria berniukai, nei mergaitės. 4 ir daugiau valandų per savaitę sportuoja ar mankštinasi 45,6 proc. berniukų ir 31,4 proc. mergaičių, tačiau 3 ir mažiau valandų per savaitę fiziškai aktyvūs būna 53,7 proc. berniukų ir 67,6 proc. mergaičių.

Bent valandą per dieną sportui ir mankštai ne pamokų metu skiria 12,2 proc. 5-okų, 14,5 proc. 7-okų ir 9,3 proc. 9-okų (I gimnazijos klasių). Taip pat daugiau vaikų gyvenančių mieste, nei miestelyje ar kaime.

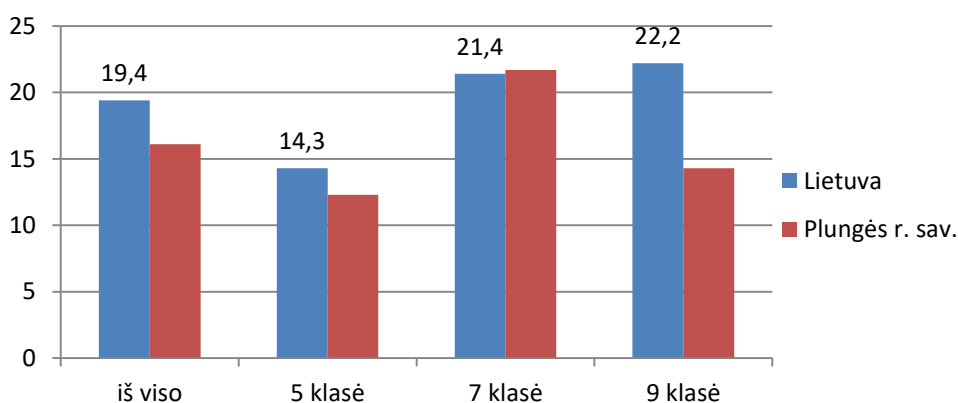
Laisvalaikis – tai laisvas laikas, atliekamas nuo darbo ar mokymosi laiko. Tai laikas, per kurį padedama atstatyti ir ugdyti savo jėgas.

Į anketoje buvusį klausimą „Kiek vidutiniškai laiko per dieną laisvalaikiu žiūri televizorių, filmus, vaizdo įrašus („Youtube“ ir DVD), naudojiesi asmeniniu kompiuteriu, žaidimų automatais, planšetiniais kompiuteriais ar išmaniaisiais telefonais“ darbo dienomis, ketvirtadalis vaikų atsakė praleidžiantys apie 2 valandas per dieną, po penktadalį – apie 1 ir 4 valandas ir daugiau per dieną. Savaitgaliais 4 ir daugiau valandų per dieną praleidžia 26,3 proc. vaikų (7 pav.).

7 pav. Laisvalaikiu, vidutiniškai praleistas laikas žiūrint televizorių, filmus, vaizdo įrašus, naudojant kompiuterius, žaidimų automatų, planšetinius kompiuterius, išmaniuosius telefonus (proc.)

Dažniau pasyviai laisvalaikį praleidžia mergaitės, nei berniukai. 4 ir daugiau valandas per dieną žiūri televizorių, žaidžia kompiuteriu – septintokai (21,7 proc.). Taip pat ilgiau nei 3 valandas per dieną praleidžia vaikai, kurie gyvena su vienu iš tėvų arba su seneliais ir kitais asmenimis (atitinkamai 43 ir 51,3 proc.). Lyginant su šalies rodikliu, Plungės rajono mokyklinio amžiaus vaikų, kurie vidutiniškai 4 ir daugiau valandų per dieną žiūri televizorių, žaidžia kompiuteriu dalis buvo mažesnė (atitinkamai 19,4 proc. ir 16,1 proc.) (8 pav.). Daugiausia tokių vaikų buvo – Rietavo r. sav.

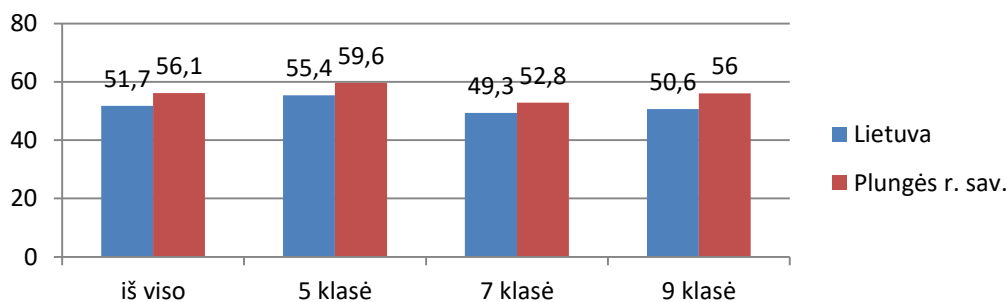
8 pav. Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie vidutiniškai 4 ir daugiau valandų per dieną žiūri televizorių, žaidžia kompiuteriu, dalis (proc.)

2.2. Mitybos įpročiai bei burnos higiena

Apie 50 proc. mūsų sveikatos lemia gyvenama. Vienas iš pagrindinių sveikos gyvensenos veiksnių yra sveika mityba. Išanalizavus mokinių gyvensenos tyrimo anketų duomenis išsiaiškinta, kad kasdien pusryčius valgo, šiek tiek daugiau nei pusė vaikų (56,1 proc.). Savaitės

darbo dienomis pusryčiauja 62,5 proc. berniukų ir 59 proc. mergaičių. Kasdien (įskaitant ir savaitgalius) pusryčiauja 66,6 proc. berniukų ir 69,3 proc. mergaičių.

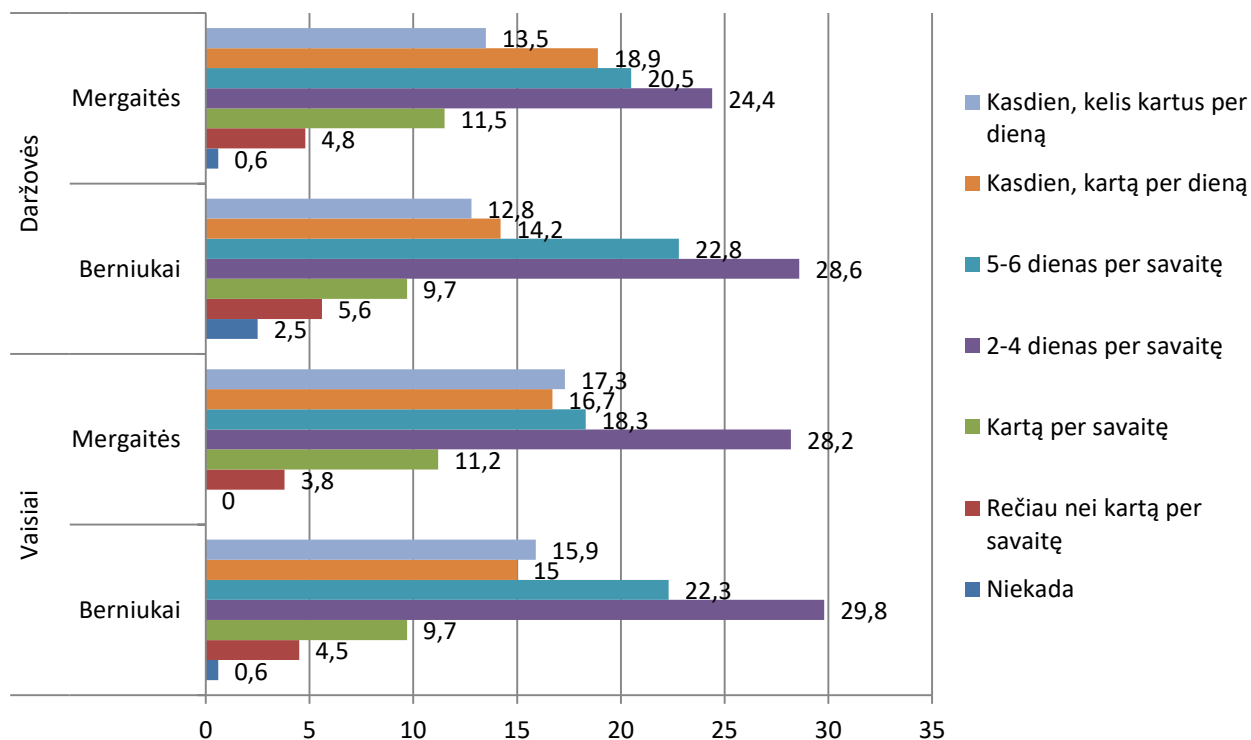
Kasdien pusryčius valgo 6 iš dešimties penktokų, ir 5 iš dešimties septintokų ir devintokų. Lyginant su šalies rodikliais Plungės rajono savivaldybėje kasdien pusryčiaujančių vaikų skaičius didesnis (atitinkamai 56,1 proc. ir 51,7 proc.) (9 pav.). Daugiausia kasdien pusryčiaujančių vaikų buvo Anykščių r.sav., mažiausiai – Kazlų Rūdos savivaldybėje.

9 pav. Mokyklinio amžiaus vaikų, kasdien valgančių pusryčius, dalis Plungės rajono savivaldybėje ir Lietuvoje (proc.)

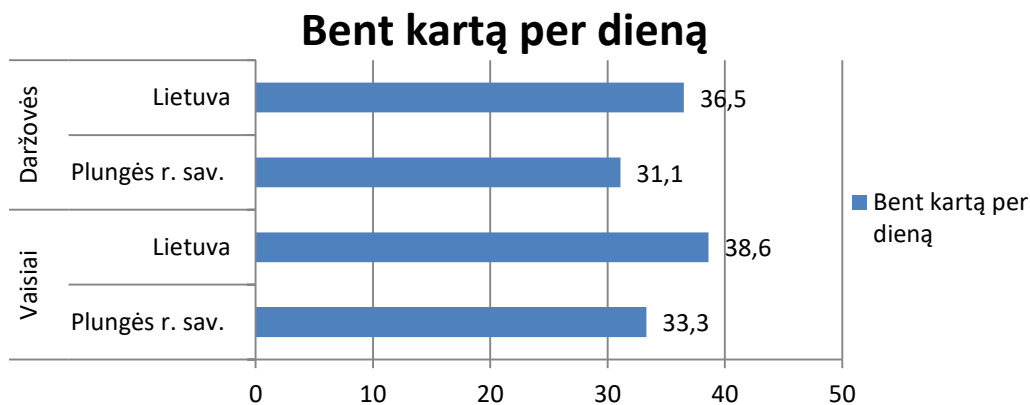
Vaisiai ir daržovės būtini augančio vaiko mitybos racione. Tyrimo metu gauti duomenys rodo, kad vaisius ir daržoves vaikai dažniausiai valgo 2-4 dienas per savaitę. Kasdien vaisius ir daržoves valgo tik trečdalis tyrime dalyvavusių vaikų. Kartą ar rečiau, nei kartą per savaitę vaisius ir daržoves valgo kas šeštas vaikas.

Kasdien vaisius ir daržoves valgo dažniau mergaitės, nei berniukai, bei mieste gyvenantys vaikai (10 pav.)

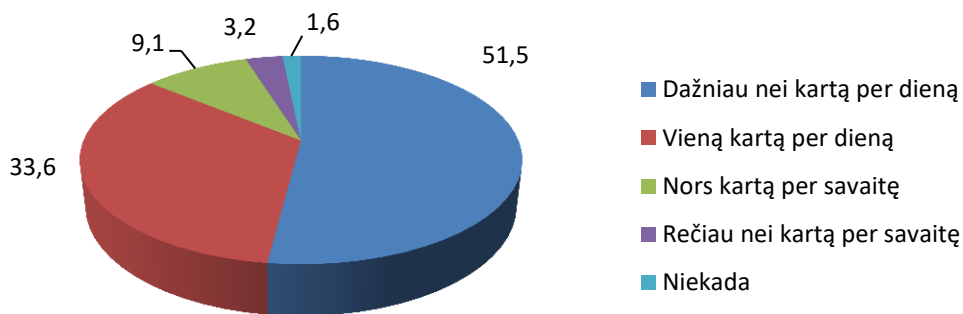
10 pav. Mokyklinio amžiaus vaikų, vaisių ir daržovių vartojimas pagal lytį (proc.)

Dažniau vaisius ir daržoves, bent kartą per dieną, valgo penktokai, mažiausiai-devintokai. Lyginant su Lietuvos rodikliais, mūsų rajono vaikai, suvalgo mažiau vaisių ir daržovių kasdien (11 pav.). Bent kartą per dieną vaisius dažniausiai valgo Kalvarijos savivaldybėje (48,8 proc.), daržoves – Visagino savivaldybėje gyvenantys vaikai.

11 pav. Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie bent kartą per dieną valgo vaisius ir daržoves, dalis Plungės r. sav. ir Lietuvoje (proc.)

Į klausimą „Ar dažnai valaisi dantis šepetėliu ir dantų pasta?“ 51,5 proc. vaikų dantis valo dažniau nei kartą per dieną, 33,6 proc. vieną kartą per dieną. Rečiau nei kartą per savaitę ar niekada – 4,8 proc. (12 pav.).

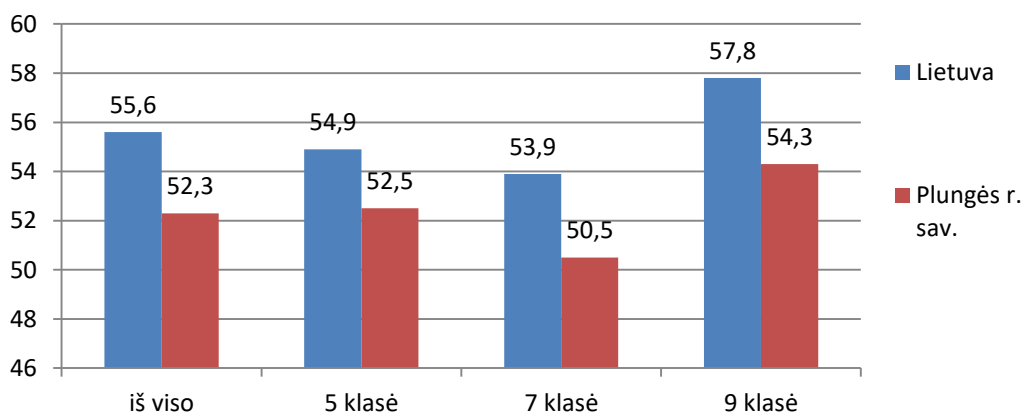

12 pav. Mokyklinio amžiaus vaikai, kurie valosi dantis šepetėliu ir pasta (proc.)

Dažniau nei kartą per dieną dantis valosi mergaitės, nei berniukai (43,3 proc. ir 61,5 proc.), tačiau 18,1 proc. berniukų ir 9 proc. mergaičių, dantis valosi dantų šepetėliu ir pasta rečiau nei kartą per savaitę arba išvis niekada.

Daugiau savo burnos higiena rūpinasi mieste gyvenantys vaikai, mažiausiai vienkiemiuose/ viensėdžiuose (Kartą ir dažniau per dieną valosi dantis - atitinkamai 62 proc. ir 39,5 proc.). Kartą per savaitę arba niekada savo dantų nevalo, net 18,4 proc. vienkiemiuose/ viensėdžiuose ir 16,1 proc. miesteliuose gyvenantys vaikai.

Plungės rajono savivaldybėje labiau savo burnos higiena rūpinasi devintokai, mažiau penktokai ir septintokai. Lyginant su šalies rezultatais, mūsų rajono vaikai savo burnos higiena rūpinasi mažiau (13 pav.).

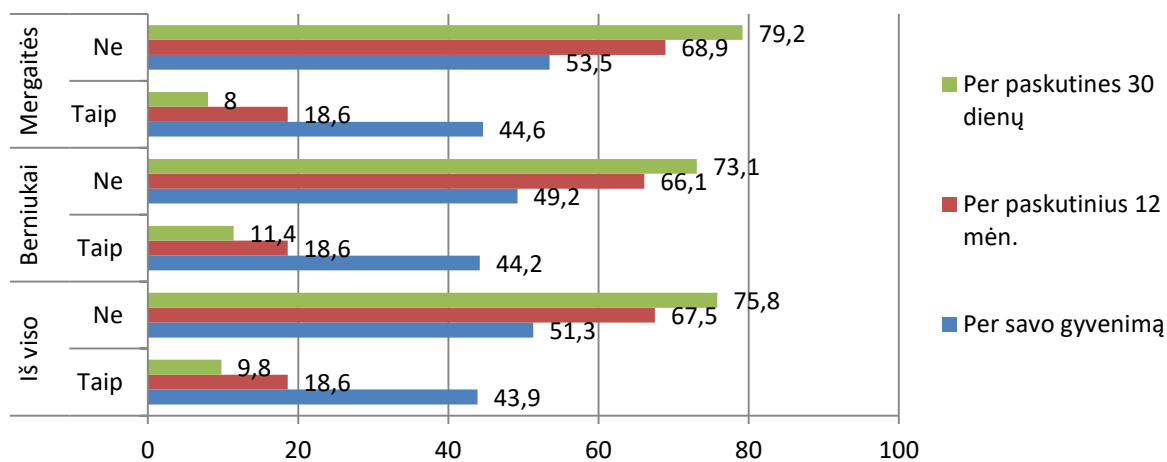
13 pav. Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie valosi dantis šepetėliu ir pasta dažniau nei kartą per dieną, dalis Plungės r. sav. ir Lietuvoje (proc.)

4. Rizikingas elgesys

4.1. Tabako gaminių bei elektroninių cigarečių vartojimas

Seniai žinoma, kad didelė dalis žmonių pradeda rūkyti nuo jaunų dienų. Pastaruoju metu didėjantis rūkymo ir nikotino produktų vartojimas tarp vaikų ir paauglių kelia didelį rūpestį. Moksliniais tyrimais įrodyta, jog anksti pradėjus rūkyti, silpnėja imunitetas ir fizinė ištvermė, sulėtėja plaučių sistemos vystymasis. Todėl atliekant šį tyrimą vienas iš tikslų buvo sužinoti, ar labai žalingi įpročiai, tokie kaip rūkymas, alkoholis, narkotinės medžiagos yra paplitusios tarp Plungės rajono savivaldybės vaikų.

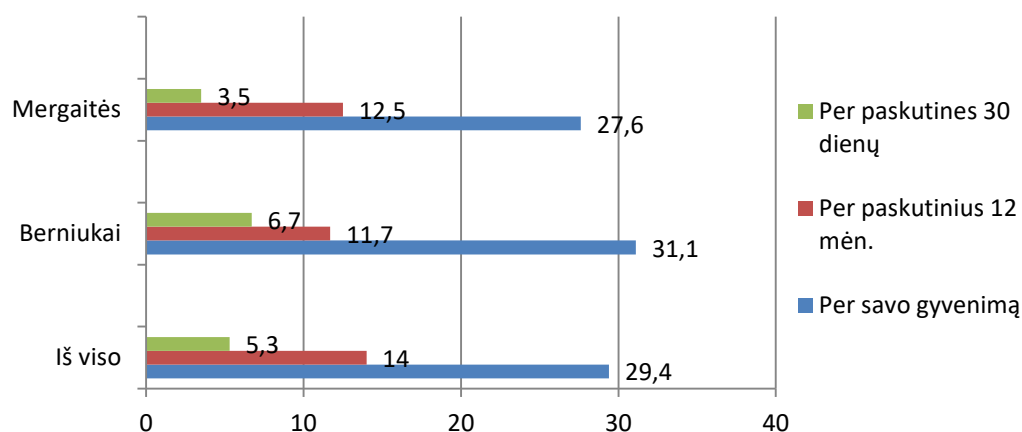
Anketoje buvo užduotas klausimas „Ar esi bent kartą rūkęs (-iusi) tabako gaminius?“ išanalizavus duomenis nustatyta, kad per savo gyvenimą rūkę yra 43,9 proc., per pastaruosius 12 mėnesių 18,6 proc., per paskutines 30 dienų – 9,8 proc. vaikų (14 pav.)

14 pav. Mokyklinio amžiaus vaikai, kurie yra bent kartą rūkę tabako gaminius, pagal lytį (proc.)

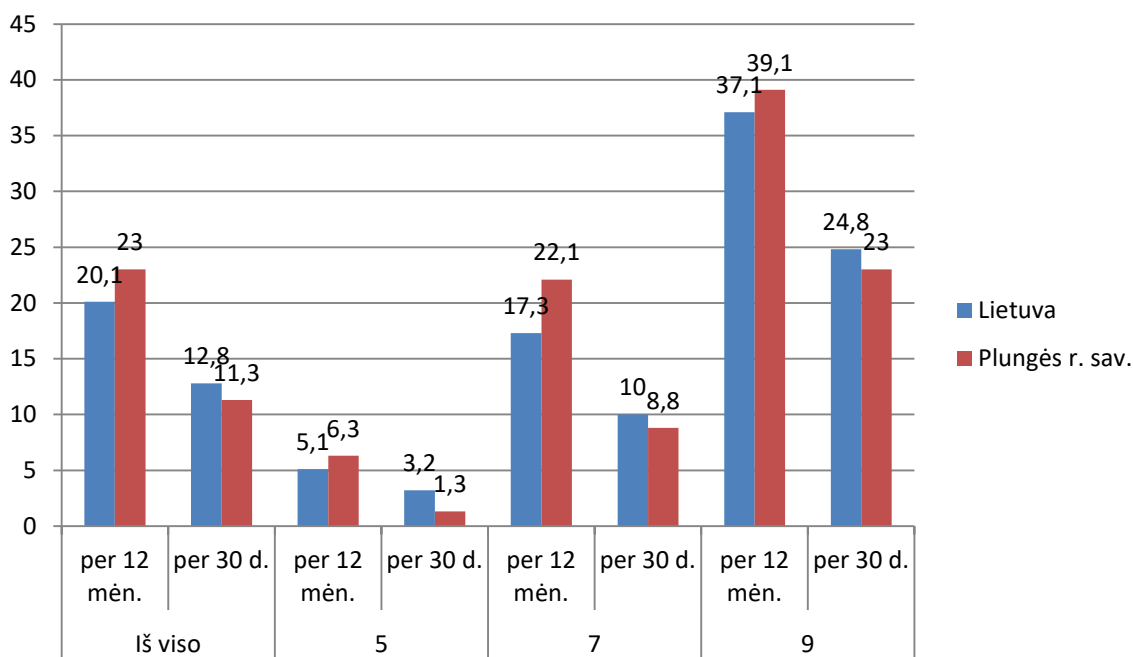
Per visą savo gyvenimą ir per pastaruosius 12 mėnesių bandę rūkyti yra panašus skaičius mergaičių ir berniukų (44,6 proc. ir 44,2 proc. ir po 18,6 proc.). Tačiau per pastarąsias 30 d. dažniau rūkė berniukai (11,4 proc. ir 8 proc.). Per savo gyvenimą yra bandę rūkyti pusė mieste ir viensėdžiuose/vienkiemiuose gyvenantys vaikai. Taip pat, daugiausia ten, buvo vaikų rūkusių per paskutiniąsias 30 dienų.

Tiek tarp jaunimo ir visuomenės populiarėja elektroninės cigaretės. Išanalizavus gautus duomenis nustatyta, kad trečdalis vaikų yra bandę rūkyti elektronines cigaretes per visą savo gyvenimą. Per pastaruosius metus elektroninę cigaretę rūkė kas septintas vaikas, per pastarąsias 30 dienų kas devynioliktas (15 pav.)

15 pav. Mokyklinio amžiaus vaikai, rūkė elektronines cigaretes, pagal lytį (proc.)

Lyginant pagal klases, daugiausia per pastaruosius 12 mėn. ir paskutines 30 dienų, bent kartą rūkė tabako gaminius arba elektronines cigaretes devintokai (39,1 proc. ir 23 proc.) (16 pav.)

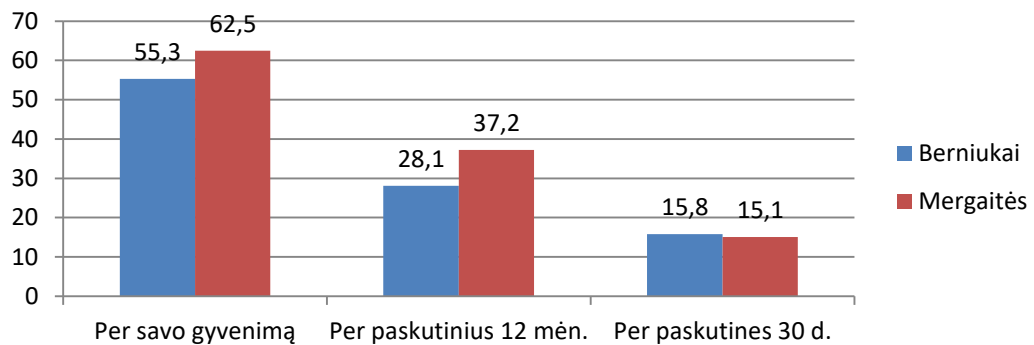

16 pav. Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie per paskutinius 12 mėn. ir per paskutines 30 dienų bent kartą rūkė tabako gaminius arba elektronines cigaretes, dalis Plungės rajono savivaldybėje ir Lietuvoje (proc.)

4.2. Alkoholio vartojimas

Alkoholis – dažniausiai vartojamas narkotikas, kurį ilgai vartojant sukeliama priklausomybė. Alkoholis pradėtas vartoti jauname amžiuje, sutrikdo vaiko vystymąsi, susilpnėja atmintis, pakinta nervų sistema. Plungės rajono savivaldybėje net kas šeštas iš dešimties vaikas yra kada nors gėręs alkoholinius gėrimus. Per pastaruosius 12 mėn. alkoholį vartojo daugiau nei pusė tyrime dalyvavusių vaikų, per paskutines 30 dienų 15,4 proc.

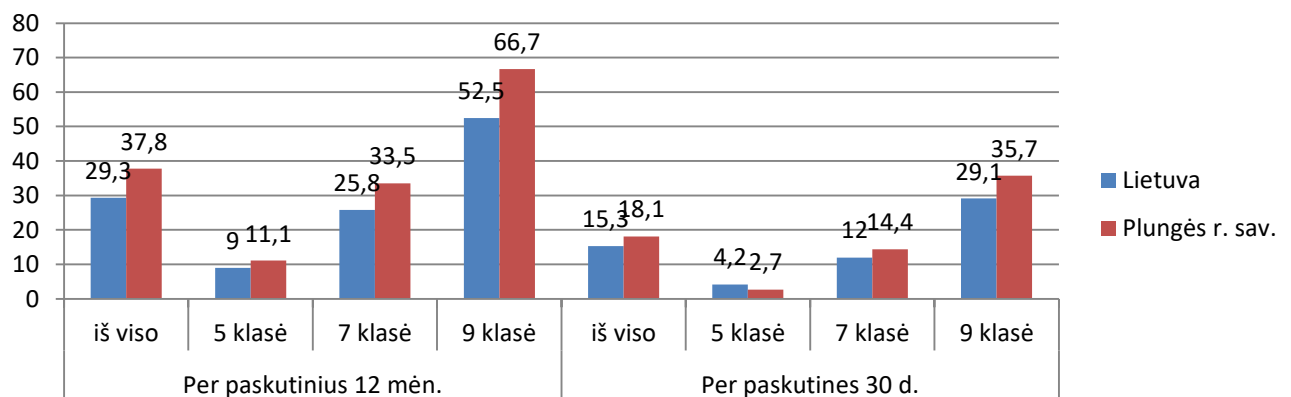
Dažniau per savo gyvenimą alkoholinius gėrimus yra vartojusios mergaitės nei berniukai (62,5 ir 55,3 proc.). Per paskutinius 12 mėn. alkoholinius gėrimus vartojo kas trečia mergaitė ir berniukas, per paskutines 30 dienų po 15 proc. vaikų (17 pav.).

17 pav. Mokyklinio amžiaus vaikai, vartoję kokius nors alkoholinius gėrimus, pagal lytį (proc.)

Išanalizavus gautus duomenis nustatyta, kad kas penktas mieste ir kas trečias kaimiškose vietovėse gyvenantis mokyklinio amžiaus vaikas per paskutines 30 dienų vartojo alkoholinių gėrimų.

Dažniau alkoholinius gėrimus vartoja vyresnėse klasėse besimokantys vaikai. Per pastaruosius 12 mėnesių, alkoholinius gėrimus vartojo net 66,7 proc. devintokų ir 33,5 proc. septintokų, o per paskutines 30 dienų kas trečias devintokas ir septintas septintokas. Mūsų rajone gyvenantys vaikai dažniau vartojo alkoholinius gėrimus (18 pav.). Per pastaruosius 12 mėn. alkoholinių gėrimų vartojimas rajone buvo didesnis 1,3 karto, o per paskutines 30 dienų – 1,2 karto nei šalyje. Daugiausia mokyklinio amžiaus vaikų vartojančių alkoholinius gėrimus buvo Rietavo savivaldybėje.

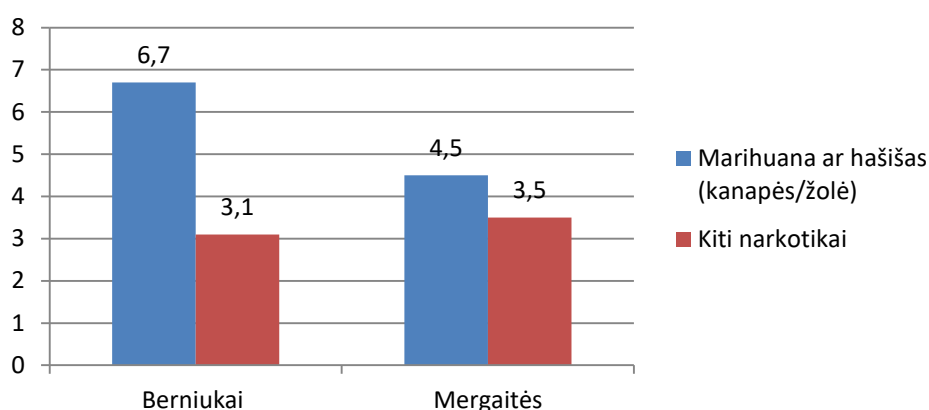

18 pav. Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie per paskutinius 12 mėn. ir per paskutines 30 d. bent kartą vartojo alkoholinius gėrimus, dalis pagal klases (proc.)

Iš visų vartojusių alkoholinius gėrimus 27, 2 proc. vaikų teigė, kad jų išgėrė tiek daug, kad pasijuto apsvaigę. Dažniau alkoholinių gėrimų padaugino mergaitės, nei berniukai (28,5 proc. ir 25,8 proc.). Taip pat daugiau, nei pusė devintokų teigė, buvę kartą ir daugiau išgėrę tiek daug alkoholinių gėrimų, kad pasijuto apsvaigę. Per pastaruosius metus apsvaigę nuo alkoholinių gėrimų buvo 15,3 proc. vaikų. Dažniau apsvaigę buvo kaimiškose vietovėse gyvenantys vaikai.

4.3. Narkotinių medžiagų vartojimas

Išanalizavus tyrimo metu gautus duomenis, nustatyta, kad 5,9 proc. yra bent kartą vartoję marihuanos ir hašišo (kanapių/ „žolės“) ir 3,5 proc. yra vartoję kitų narkotikų. Lyginant pagal lytį, vartojusių narkotines medžiagas vaikų skaičius išlieka vienodas (19 pav.).

19 pav. Mokyklinio amžiaus vaikai bandę marihuanos ar hašišo (kanapių/ žolės) ir kitų narkotikų pagal lytį (proc.)

Kad yra bandę narkotinių medžiagų dažniau teigė devintų klasių mokiniai. Net dešimtadalis devintokų yra per savo gyvenimą bandę marihuanos, hašišo, kanapių ar žolės, o kas dvidešimtas devintokas yra vartojęs ir kitų narkotikų (5,2 proc.).

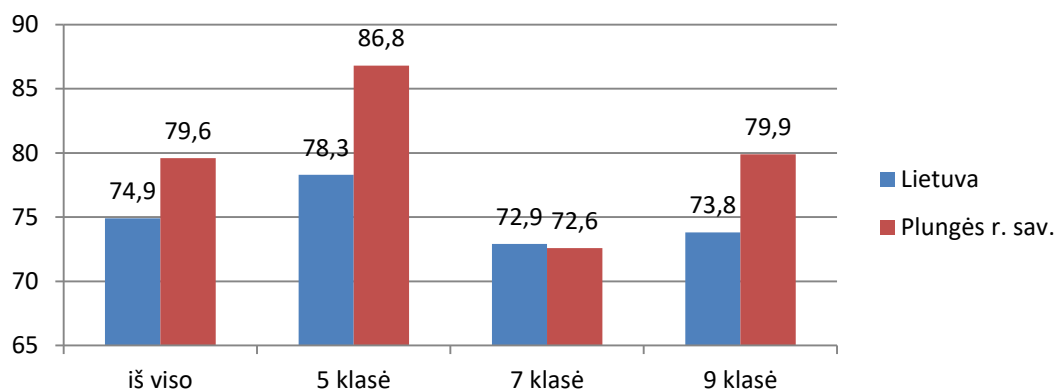
Sukauptus duomenis išanalizavus, nustatyta, kad narkotinių medžiagų dažniau bandę yra kaimiškose vietovėse gyvenantys vaikai. Net dešimtadalis vaikų gyvenantys su globėjais ir kitais asmenimis yra bandę kitų narkotikų (ne žolės, marihuanos ar hašišo).

Per paskutinius 12 mėn. bent kartą marihuaną, hašišą (kanapes/žolę) vartojo 2,8 proc., o per paskutines 30 d. 1,0 proc. vaikų. Vaikų vartojusių kitus narkotikus buvo mažiau (atitinkamai 1,0 proc. ir 0,7 proc.). Lyginant su šalies rodikliais, mūsų rajone vartojančių narkotines medžiagas vaikų buvo mažiau.

4.4. Atšvaitų tamsiu paros metu, saugos diržų automobilyje naudojimas

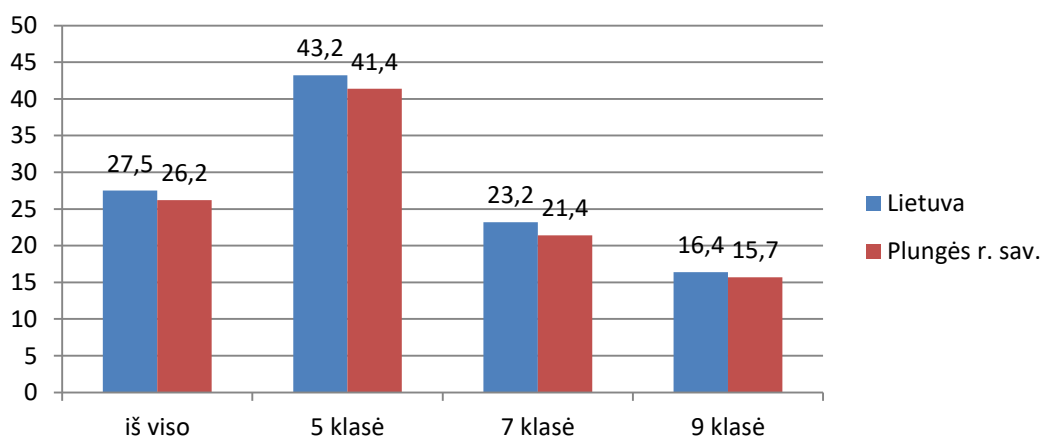
Saugi elgsena – tai saugių įgūdžių formavimas nuo vaikystės, saugant savo sveikatą, nuo sužeidimų, traumų ir nelaimingų atsitikimų. Į klausimą „Ar visada segi saugos diržą

važiudamas automobilyje?“ 8 iš dešimties vaikų atsakė teigiamai (78,9 proc. berniukų ir 78,5 proc. mergaičių). Dažniau važiudami automobilyje saugos diržus segasi penktokai. Lyginant su šalies rodikliu, Plungės r. sav. yra daugiau vaikų, kurie visada segi saugos diržą važiudami automobilyje (20 pav.).

20 pav. Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie visada segi saugos diržą važiudami automobilyje, dalis Plungės r. sav. ir Lietuvoje pagal klases (proc.)

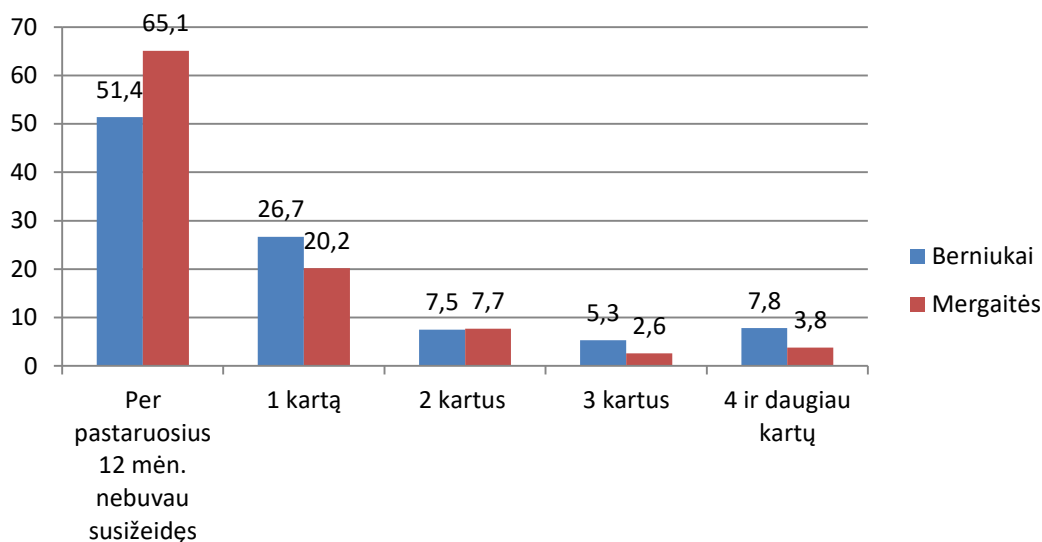
Šviesą atspindintys atšvaitai – tai gyvybes gelbėjanti priemonė, tamsiu paros metu. Tyrimo anketoje užduotas klausimas „Ar visada būdamas (a) lauke tamsiu paros metu nešioji atšvaitą (us)?“ padėjo išsiaiškinti, jog ketvirtadalis vaikų tamsiuoju paros metu nešioja atšvaitus (26,1 proc. berniukų ir 25,3 proc. mergaičių), o 46,1 proc. berniukų ir 34 proc. mergaičių jų nenešioja. Dažniau tamsiu paros metu atšvaitus nešioja kaimiškose vietovėse gyvenantys vaikai (29,1 proc. kaime ir 19,5 proc. mieste gyvenantys vaikai). Lyginant pagal klases, dažniausiai atšvaitus nešioja 5-oje klasėje, o mažiausiai 9-oje klasėje (21 pav.).

21 pav. Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie visada tamsiuoju paros metu būdami lauke nešioja atšvaitus, dalis Plungės r. sav. ir Lietuvoje pagal klases (proc.)

4.5. Sužeidimai

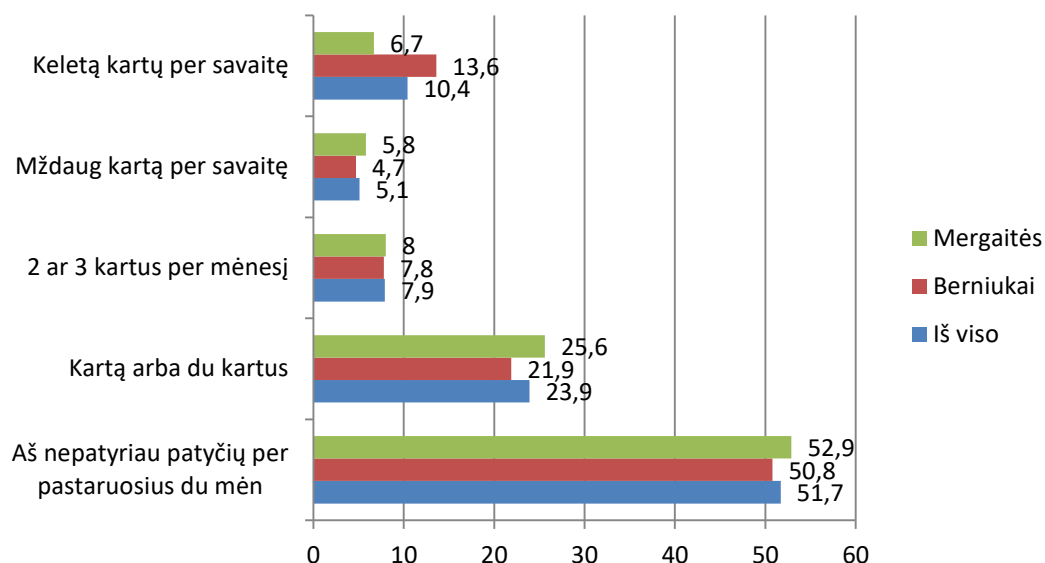
Į anketoje užduotą klausimą „Kiek kartų per paskutinius 12 mėnesių tu buvai susižeidęs (-usi) arba patyręs (-usi) kitų nelaimingų atsitikimų, kai teko kreiptis pagalbos į medikus (gydymo įstaigoje ar mokykloje)?“ didžioji dalis vaikų atsakė, kad per pastaruosius 12 mėnesių nebuvo susižeidęs (-susi). Po kartą susižeidę buvo ketvirtadalis berniukų ir penktadalis mergaičių. Daugiau nei dvi traumas per pastaruosius 12 mėn. patyrė 20,6 proc. berniukų ir 14,1 proc. mergaičių (22 pav.). Dažniau susižeidę buvo penktos klasės mokiniai, nei vyresnių klasių, tačiau 4 traumas ir daugiau per pastaruosius 12 mėn. buvo patyrę 7,4 proc. septintokų. Taip pat išanalizavus duomenis nustatyta, kad dažniau traumas patiria mieste gyvenantys vaikai.

22 pav. Mokyklinio amžiaus vaikai, kurie per paskutinius 12 mėn. buvo susižeidę arba patyrę nelaimingų atsitikimų, kai teko kreiptis pagalbos į medikus, pagal lytį (proc.)

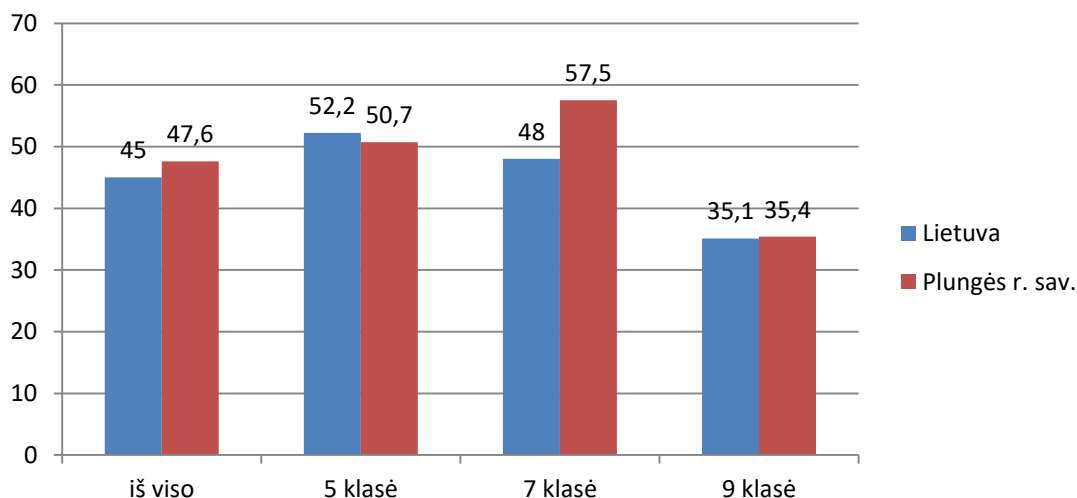
4.6. Patyčios ir fizinės bausmės

Patyčios – tai tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, kuriuos, siekdamas įžeisti, įskaudinti kitą žmogų, sukelia psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turintis asmuo. Patyčios tai ne vien tik prasivardžiavimas, bet joms priskiriama ir užgauliojimas, ujimas, erzinimas, pažeminimas, pajuoka, kabinėjimasis, bet ir priekabiavimas. Atlikto tyrimo metu nustatyta, jog per pastaruosius du mėnesius, iš 15,5 proc. vaikų buvo tyčiotasi kartą ar net keletą kartų per savaitę. Dažniau patyčias patyrė berniukai. Kartą ir daugiau patyčias patyrė 48 proc. berniukų (iš jų 18,3 proc. nuolat patiria patyčias) (23pav.).

23 pav. Mokyklinio amžiaus vaikai, kurie patyrė patyčias per pastaruosius du mėn., pagal lytį (proc.)

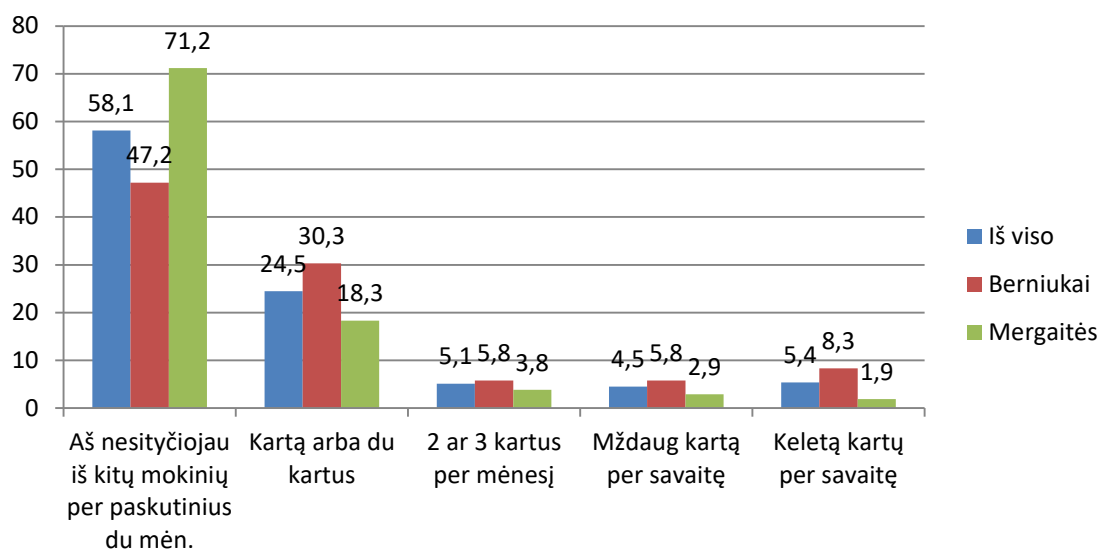
Statistiškai reikšmingai daugiau per pastaruosius du mėnesius patyčias patyrė kaime gyvenantys vaikai. Dažniausiai per pastaruosius du mėnesius tyčiojosi iš septintokų (57,5 proc.), mažiausiai – devintokų (35,4 proc.). Lyginant su šalies rodikliais, Plungės rajone vaikai patyčias patiria panašiai kaip ir šalyje, tačiau septintų klasių mokiniai jas patiria 1,2 karto daugiau (24 pv.).

24 pav. Mokyklinio amžiaus vaikų, iš kurių tyčiojosi per paskutinius du mėnesius, dalis šalyje ir Plungės rajone pagal klases (proc.)

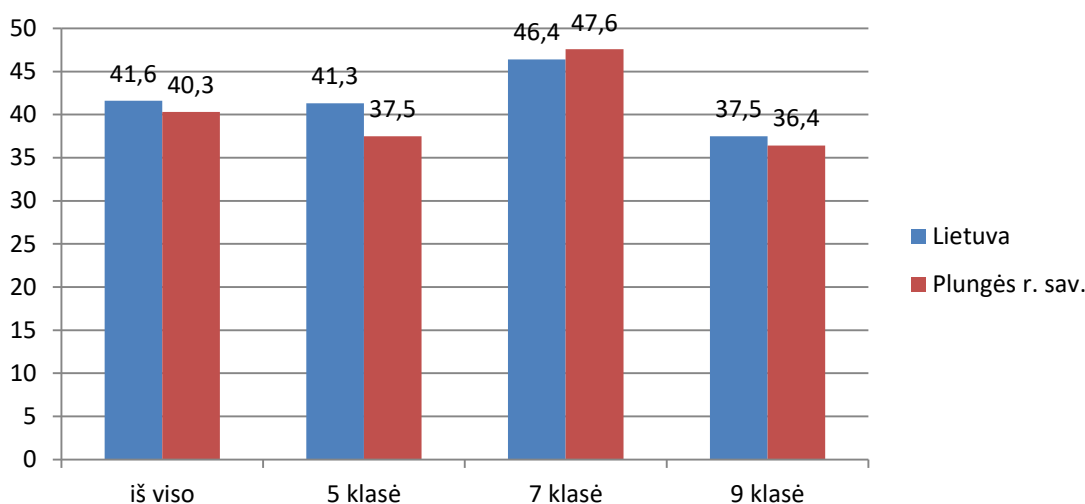
Taip pat anketoje buvo klausimas „Ar dažnai tu pats tyčiojaisi iš kitų mokinių mokykloje per paskutinius du mėnesius?“, kad tyčiojosi iš kitų vaikų atsakė 4 iš dešimties vaikų.

1,9 karto daugiau berniukų, nei mergaičių tyčiojosi iš kitų vaikų (iš jų 14,1 proc. tyčiojosi kartą ir dažniau kertų per savaitę) (25 pav.). Dažniau tyčiojasi kaime gyvenantys vaikai, nei mieste.

25 pav. mokyklinio amžiaus vaikų, kurie patys tyčiojosi iš kitų vaikų per paskutinius du mėnesius, dalis pagal lytį (proc.)

Lyginant pagal klases, daugiausia iš kitų vaikų tyčiojosi septintokai (47,6 proc.). Lyginant rajono rodiklius su šalies, išsiaiškinta, kad Plungės rajono savivaldybėje besityčiojančių vaikų iš kitų buvo 3,8 proc. mažiau, nei šalyje (26 proc.).

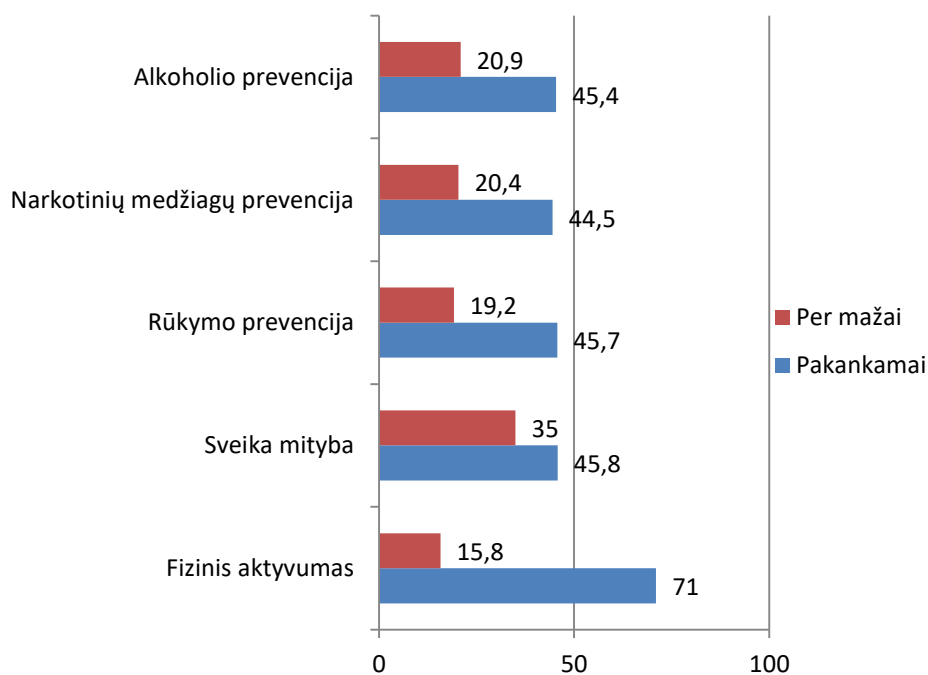
26 pav. Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie patys tyčiojosi iš kitų vaikų per paskutinius du mėnesius, dalis pagal klases Lietuvoje ir Plungės r. sav. (proc.)

Į klausimą „Ar tave per paskutinius du mėnesius mušė ar kitaip fiziškai baudė tėvai?“ didžioji dalis vaikų atsakė neigiamai. Dažniau smurtą šeimoje patyrė penktokai ir kaime gyvenantys vaikai (atitinkamai 89,2 proc. ir 88,7 proc.).

5. Prevencinės programos mokykloje

Mokyklinio amžiaus vaikų gyvenimo tyrimo metu, ar jų mokykloje skiriamas pakankamas dėmesys sveikos gyvensenos pagrindams. Didžioji dalis apklaustųjų atsakė, kad apie gyvenimo pagrindus jų mokykloje kalbama pakankamai. Kad pakankamai skiriama dėmesio fiziniui aktyvumui atsakė 71 proc., mitybai – 45,8 proc., rūkymo prevencijai – 45,7 proc., alkoholio prevencijai – 45,4 proc., narkotinių medžiagų prevencijai – 44,5 proc.

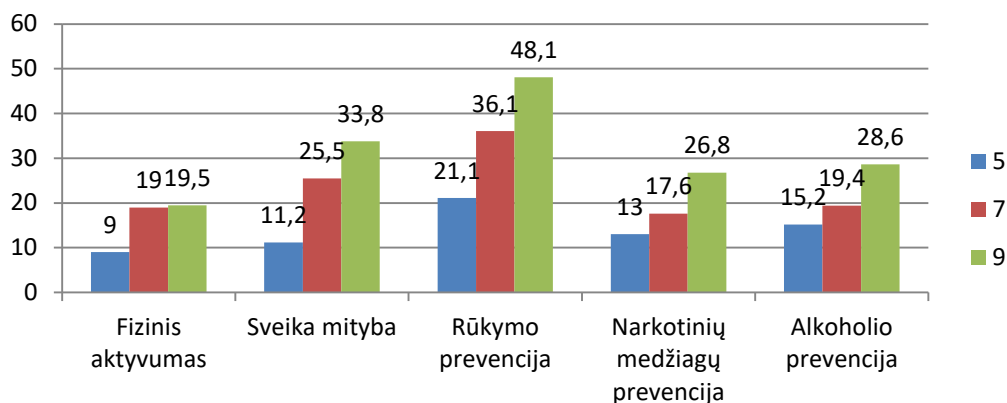
Kad mokykloje skiriama per mažai dėmesio mitybos temai atsakė 35 proc. vaikų, alkoholio prevencijai – 20,9 proc., narkotinių medžiagų prevencijai – 20,4 proc., rūkymo prevencijai – 19,2 proc., fizinio aktyvumo – 15,8 proc. (27 pav.)

27 pav. Mokyklinio amžiaus vaikų nuomonė apie mokyklose vykdomas prevencines programas (proc.)

Mergaičių nuomone per mažai mokykloje buvo kalbėta mitybos tema- 26,6 proc., rūkymo prevencijos tema – 42 proc., narkotinių medžiagų prevencijos tema -20,5 proc., alkoholio prevencijos tema – 22,1 proc. Berniukų nuomone reikėtu daugiau mokyklose dėmesio skirti fizinio aktyvumo temai. Taip mano kas šeštas mokyklinio amžiaus berniukas.

Vyresnių klasių mokiniai teigė, kad mokykloje per mažai dėmesio skiriama prevencinėms programoms (28 pav.).

28 pav. Mokinių nuomonė, kad prevencinėms programoms skiriama per mažai dėmesio, pagal klases (proc.)

Daugiau nei ketvirtadalis mieste gyvenančių mokyklinio amžiaus vaikų mano, kad per mažai kalbėta fizinio aktyvumo (27 proc.) ir mitybos temomis (18 proc.). Kaime gyvenantys vaikai nurodė, kad per mažai kalbėta rūkymo prevencijos (43 proc.), narkotinių medžiagų prevencijos (20,5 proc.) ir alkoholio prevencijos temomis (47 proc.).

IŠVADOS

- Tyrime dalyvavo 683 vaikai: 5 (33,3 proc.), 7 (32,2 proc.), 9 ir I gimnazijos (34,5 proc.) klasės;
- Į anketos klausimus atsakinėjo 360 berniukų (53,57 proc.) ir 312 mergaičių (46,43 proc.);
- 52,3 proc. vaikai jaučiasi pakankamai laimingi. Kas septintas vaikas nesijaučia laimingu arba yra visiškai nelaimingas. Nelaimingesnės dažniau jaučiasi mergaitės ir viensėdžiuose bei mieste gyvenantys vaikai;
- 14,8 proc. vaikų nurodė, kad jų sveikata patenkinama ar bloga. Dažniau nei kas šeštas devintokas savo sveikatą įvardijo kaip patenkinamą ar blogą;
- Ne pamokų metu, laisvalaikiu, mankština ir sportuoja, taip, kad suprakaituotų ir padažnėtų kvėpavimas 55 proc. Plungės rajono mokyklose besimokantys vaikai. 28,5 proc. mankština ir sportuoja kasdien, o 22,4 proc. rečiau nei kartą per savaitę;
- Kas ketvirtas septintokas nurodė sportuojantis ar besimankštinantis kartą per savaitę ar dar rečiau (25,6 proc.);
- Dažniausiai, ne pamokų metu mankština ir sportuoja taip, kad suprakaituotu ir padažnėtų kvėpavimas – 2-3 valandas per savaitę. Valandą per dieną mankštai ir sportui skiria – penktadalis (20,6 proc.) mokyklinio amžiaus vaikų;
- Kasdien mankštai ir sportui daugiau laiko skiria berniukai, nei mergaitės ir mieste gyvenantys vaikai. Bent valandą per dieną sportuoja ir mankština 12,2 proc. 5-okų, 14,5 proc. 7-okų, 9,3 proc. 9-okų (I gimnazijos klasė);
- Ketvirtadalis mokyklinio amžiaus vaikų, 2 valandas per dieną praleidžia laisvalaikį žiūrėdami televizorių, filmus, vaizdo įrašus, naudodamiesi asmeniniu kompiuteriu, žaidimų automatais, planšetiniais kompiuteriais ar išmaniaisiais telefonais. Dažniau pasyviai laisvalaikį praleidžia mergaitės, ir septintos klasės mokiniai (21,7 proc.);
- Kasdien pusryčius valgo 56,1 proc. Plungės rajono ugdymo įstaigose besimokantys vaikai;
- Vaisius ir daržoves vaikai dažniausiai valgo 2-4 dienas per savaitę, tik trečdalis vaikų juos valgo kiekvieną dieną. Kasdien vaisius ir daržoves dažniau valgo mergaitės ir mieste gyvenantys vaikai;
- Lyginant rajono ir Lietuvos rodiklius, Plungės rajone gyvenantys vaikai mažiau valgo vaisių ir daržovių kasdien, nei šalyje gyvenantys jų bendraamžiai;
- 51,5 proc. vaikų dantis valo dažniau nei kartą per dieną. Daugiu savo burnos higiena rūpinasi mergaitės ir mieste gyvenantys vaikai. Labiau savo burnos higiena rūpinasi – devintokai. Lyginant su šalies rezultatais, Plungės rajono vaikai savo burnos higiena rūpinasi mažiau;
- Per savo gyvenimą bent kartą yra rūkę 43,9 proc. Plungės rajono mokyklinio amžiaus vaikų. Trečdalis vaikų yra bent kartą gyvenime rūkę elektronines cigaretes. Kad bent kartą gyvenime yra rūkę (įskaitant ir elektronines cigaretes) daugiausia nurodė devintokai (39,1 proc. ir 23 proc.);
- Plungės rajono savivaldybėje net kas šeštas iš dešimties vaikas yra kada nors gėręs alkoholinius gėrimus. Dažniau per savo gyvenimą alkoholinius gėrimus yra vartojusios

- mergaitės nei berniukai (62,5 proc. ir 55,3 proc.). Dažniau alkoholinius gėrimus vartoja vyresnėse klasėse besimokantys vaikai;
- Mūsų rajone gyvenantys vaikai dažniau vartojo alkoholinius gėrimus, nei jų bendraamžiai gyvenantys Lietuvoje;
 - Iš visų vartojusių alkoholinius gėrimus 27,2 proc. vaikų teigė, kad jų išgėrė tiek daug, kad pasijuto apsvaigę;
 - 5,9 proc. Plungės rajono mokyklinio amžiaus vaikų yra bent kartą vartoję marihuanos ir hašišo (kanapių/ „žolės“) ir 3,5 proc. yra vartoję kitų narkotikų. Net dešimtadalis devintokų yra per savo gyvenimą bandę marihuanos, hašišo, kanapių ar žolės, o kas dvidešimtas devintokas yra vartojęs ir kitų narkotikų;
 - Net dešimtadalis vaikų gyvenantys su globėjais ir kitais asmenimis yra bandę kitų narkotikų;
 - 2 iš dešimties vaikų nesėgi saugos diržo važiuodami automobiliu;
 - 46,1 proc. berniukų ir 34 proc. mergaičių nenešioja atšvaito tamsiu paros metu. Daugiausi nenešiojančių tarp 9 klasių mokinių;
 - Iš 15,5 proc. vaikų buvo tyčiotasi kartą ar dažniau kartų per savaitę. Kartą ir daugiau patyčias patyrė 48 proc. berniukų (iš jų 18,3 proc. patyčias patiria nuolat). Dažniau patyčias patiria kaime gyvenantys vaikai ir septintoje klasėje besimokantys mokiniai (57,5 proc.);
 - Iš kitų vaikų tyčiojasi kas 4 vaikas iš dešimties. 1,9 karto tai daro berniukai, nei mergaitės. Dažniausiai iš kitų tyčiojasi septintokai;

PRIEDAS

(* duomenys gauti iš Plungės rajono mokyklinio amžiaus vaikų gyvensenos tyrimo (2016 m.) ir Mokyklinio amžiaus vaikų gyvensenos tyrimas (2016 m.)

1. lentelė Tyrimo apimtis

	Respondentų skaičius			
	Iš viso	5	7	9
Mažeikių r.	786	260	255	268
Plungės r.	683	223	217	230
Rietavo sav.	163	60	35	68
Telšių r.	720	229	233	258
Lietuva	38 633	12 708	12 449	13 148

Sociodemografiniai respondentų duomenys

2. lentelė Lytis

	Berniukas	Mergaitė
Plungės r.	53,57	46,43
Lietuva	49,3	50,7

3. lentelė Klasė

	5	7	9 (I gimnazijos klasė)
Plungės r.	33,3	32,2	34,5
Lietuva	33,2	32,5	34,3

4. lentelė Gyvenamoji vieta

	Kaimas	Miestelis	Miestas
Plungės r.	45,8	22,7	29,3
Lietuva	37,5	23,9	38,7

5. lentelė. Tautybė

	Lietuvis/ lietuvė	Rusas/ rusė	Lenkas/ lenkė	Kita
Plungės r.	95,7	0,3	0,7	
Lietuva	92,4	12,8	4,5	3,9

6. lentelė. Kalbos, kuriomis dažniausiai kalba namuos

	Lietuvių	Rusų	Lenkų	Kita
Plungės r.	95,2	4,8		
Lietuva	92,4	12,8	4,5	3,9

7. lentelė. Šeimos padėtis

	Gyvena su abiem tėvais	Gyvena su vienu iš tėvų	Kita
Plungės r.	67,6	24,3	5,4
Lietuva	70,2	25,2	4,5

8. lentelė. Atskiras kambarys

	Turi atskirą kambarį	Neturi atskiro kambario
Plungės r.	68,3	29,7
Lietuva	71,7	28,3

9. lentelė. Šeimos automobiliai

	Šeima neturi automobilio	Šeima turi vieną automobilį	Šeima turi du arba daugiau automobilių
Plungės r.	13,8	38,9	44,9
Lietuva	15,2	41,8	43

10. lentelė. Šeimos kompiuteriai

	Šeima neturi nei vieno kompiuterio	Šeima turi vieną kompiuterį	Šeima turi du kompiuterius	Šeima turi tris arba daugiau kompiuterių
Plungės r.	5,7	31,8	30,9	29,9
Lietuva	4,6	26,3	32,9	36,1

11. lentelė. Tėvo užimtumas

	Turi darbą	Neturi darbo	Nežino, ar turi darbą
Plungės r.	80,6	5,1	4,3
Lietuva	89,4	6	4,6

12. lentelė. Mamos užimtumas

	Turi darbą	Neturi darbo	Nežino, ar turi darbą
Plungės r.	78,5	15,5	1,9
Lietuva	81,1	17,1	1,8

Mokyklinio amžiaus vaikų gyvensenos rodikliai

1. Sveikatos vertinimas ir laimingumas

14 lentelė.

Savivaldybė	Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie jaučiasi labai laimingi arba pakankamai laimingi galvodami apie savo dabartinį gyvenimą, dalis (proc.)				Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie savo sveikatą vertina puikiai arba gerai, dalis (proc.)			
	Iš viso	Klasė			Iš viso	Klasė		
		5	7	9		5	7	9
Mažeikių r.	87,1	91,9	86,6	82,8	86,1	93,8	81,1	83,2
Plungės r.	85,2	90,5	80	85,5	84,6	90,5	82,9	81,6
Rietavo sav.	83	82,8	81,8	83,8	83,1	86,2	94,1	75
Telšių r.	87,7	93	83,6	86,7	84,6	91,1	82,5	80,7
Lietuva	86,2	89,8	84,9	84,2	85,1	90,4	84,3	80,8

2. Sveikatos elgsena

2.1. Fizinis aktyvumas ir pasyvus laisvalaikis

15 lentelė

Savivaldybė	Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie kasdien, ne pamokų metu, sportuoja apie 60 min. ir ilgiau, dalis (proc.)				Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie vidutiniškai 4 ir daugiau valandų per dieną žiūri televizorių, žaidžia kompiuteriu, dalis (proc.)			
	Iš viso	Klasė			Iš viso	Klasė		
		5	7	9		5	7	9
Mažeikių r.	9,2	7,3	11	9,3	15,5	8,5	19,6	18,7
Plungės r.	11,9	12,2	14,5	9,3	16,1	12,3	21,7	14,3
Rietavo sav.	7,4	8,3	5,7	7,4	27	27,6	20,6	29,9
Telšių r.								
Lietuva	9,7	9	10,1	9,9	19,4	14,3	21,4	22,2

2.2. Mitybos įpročiai bei burnos higiena

16 lentelė

Savivaldybė	Mokyklinio amžiaus vaikų, kasdien valgančių pusryčius, dalis (proc.)				Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie bent kartą per dieną valgo vaisių, dalis (proc.)			
	Iš viso	Klasė			Iš viso	Klasė		
		5	7	9		5	7	9
Mažeikių r.	48,6	50,4	51	44	38,5	48,1	34,9	33,2
Plungės r.	56,1	59,6	52,8	56	33,3	38,2	35,7	27
Rietavo sav.	39,9	29,2	46,9	44,4	30,8	33,3	21,9	32,8
Telšių r.	50,6	54,7	49,3	48,4	36,9	44,8	32,7	34
Lietuva	51,7	55,4	49,3	50,6	38,6	44,1	38,1	33,7

17 lentelė

Savivaldybė	Mokyklinio amžiaus vaikų, bent kartą per dieną valgo daržovių, dalis (proc.)				Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie valosi dantis šepetėliu ir pasta dažniau nei kartą per dieną, dalis (proc.)			
	Iš viso	Klasė			Iš viso	Klasė		
		5	7	9		5	7	9
Mažeikių r.	36,3	41,5	35,3	32,5	58,5	56,5	60	59
Plungės r.	31,1	36,8	31,9	24,2	52,3	52,5	50	54,3
Rietavo sav.	30,1	30,4	18,8	35,4	42,2	32,8	45,7	48,5
Telšių r.	33,9	35,6	30,8	35,2	61,8	65,1	58,5	61,7
Lietuva	36,5	39,6	34,7	35,1	55,6	54,9	53,9	57,8

3. Rizikingas elgesys

3.1. Tabako gaminių bei elektroninių cigarečių vartojimas

18 lentelė

Savivaldybė	Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie per pastaruosius 12 mėn. bent kartą rūkė tabako gaminius arba elektronines cigaretes, dalis (proc.)				Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie per paskutines 30 d. bent kartą rūkė tabako gaminius arba elektronines cigaretes, dalis (proc.)			
	Iš viso	Klasė			Iš viso	Klasė		
		5	7	9		5	7	9
Mažeikių r.	20,5	3,8	18	39,2	11,8	2,3	9	23,9
Plungės r.	23	6,3	22,1	39,1	11,3	1,3	8,8	23
Rietavo sav.	22,7	1,7	20	42,6	14,7	1,7	20	23,5
Telšių r.	18,2	3,1	12	37,2	9,4	1,3	6	19,8
Lietuva	20,1	5,1	17,3	37,1	12,8	3,2	10	24,8

3.2. Alkoholio vartojimas

19 lentelė

Savivaldybė	Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie per pastaruosius 12 mėn. bent kartą vartojo alkoholinius gėrimus, dalis (proc.)				Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie per paskutines 30 d. bent kartą vartojo alkoholinius gėrimus, dalis (proc.)			
	Iš viso	Klasė			Iš viso	Klasė		
		5	7	9		5	7	9
Mažeikių r.	26,8	8,1	19,6	52,2	14,4	3,8	9	29,9
Plungės r.	37,8	11,1	33,5	66,7	18,1	2,7	14,4	35,7
Rietavo sav.	44,5	14,8	28,6	76,6	26	13	13,8	42,9
Telšių r.	29,2	6,4	17,8	58,3	13,1	2,5	5,9	28,3
Lietuva	29,3	9	25,8	52,5	15,3	4,2	12	29,1

3.3. Narkotinių medžiagų vartojimas

20 lentelė

Savivaldybė	Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie per pastaruosius 12 mėn. bent kartą vartojo marihuaną ar hašišą (kanapes/"žolę", dalis (proc.)				Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie per paskutines 30 d. bent kartą vartojo marihuaną ar hašišą (kanapes/"žolę", dalis (proc.)			
	Iš viso	Klasė			Iš viso	Klasė		
		5	7	9		5	7	9
Mažeikių r.	4,5	0	1,6	11,6	1,7	0	1,2	3,7
Plungės r.	2,8	0	2,2	6,1	1	0	1,1	2,1
Rietavo sav.	5,4	0	3,6	10,9	2,8	0	0	6,3
Telšių r.	2,6	0	0,5	6,6	1,5	0	0	4,1
Lietuva	3,1	0,5	1,9	6,8	1,9	0,4	1,4	3,6

21 lentelė

Savivaldybė	Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie per pastaruosius 12 mėn. bent kartą vartojo narkotikus, išskyrus marihuaną ar hašišą (kanapes/"žolę"), dalis (proc.)				Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie per paskutines 30 d. bent kartą vartojo narkotikus, išskyrus marihuaną ar hašišą (kanapes/"žolę", dalis (proc.)			
	Iš viso	Klasė			Iš viso	Klasė		
		5	7	9		5	7	9
Mažeikių r.	1,5	0,4	0,8	3,4	1	0,8	0,8	1,5
Plungės r.	1	0	0	2,6	0,7	0	1,1	1
Rietavo sav.	0	0	0	0	0	0	0	0
Telšių r.	1,1	0	0	2,9	0,9	0	0	2,5
Lietuva	1,3	0,4	1	2,3	1,1	0,4	0,9	1,7

3.4. Atšvaitų tamsiu paros metu, saugos diržų automobilyje naudojimas

22 lentelė

Savivaldybė	Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie visada tamsiuoju paros metu būdamilauke nešioja atšvaitus, dalis (proc.)				Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie visada segi saugos diržą važiuodami automobilyje, dalis (proc.)			
	Iš viso	Klasė			Iš viso	Klasė		
		5	7	9		5	7	9
Mažeikių r.	31,8	57,3	25,1	22,4	77,2	83,5	75,7	72,8
Plungės r.	26,2	41,4	21,4	15,7	79,6	86,8	72,6	79,9
Rietavo sav.	29,4	35,1	40	19,1	70,6	63,8	73,5	75
Telšių r.	35,3	55,8	31,7	20,5	76,4	81,7	74,1	73,8
Lietuva	27,5	43,2	23,2	16,4	74,9	78,3	72,9	73,8

23 lentelė

Savivaldybė	Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie patys tyčiojosi iš kitų vaikų per paskutinius du mėnesius, dalis (proc.)				Mokyklinio amžiaus vaikų, iš kurių tyčiojosi per paskutinius du mėnesius, dalis (proc.)			
	Iš viso	Klasė			Iš viso	Klasė		
		5	7	9		5	7	9
Mažeikių r.	36,9	31,9	43,5	35,8	41,3	47,3	43,1	34,3
Plungės r.	40,3	37,5	47,6	36,4	47,6	50,7	57,5	35,4
Rietavo sav.	57,8	70,7	60	45,6	47,8	56,9	68,6	39,4
Telšių r.	38,6	37,8	39,7	38,4	42,4	50,2	40,3	37,5
Lietuva	41,6	41,3	46,4	37,5	45	52,2	48	35,1

